

افزایش ۶۶ درصدی تولید شمش آلومینیوم

میزان تولید شمش آلومینیوم کشور در ۹ ماه منتهی به پایان آذر ۹۹ نسبت به مدت مشابه سال گذشته، ۶۶ درصد رشد یافت. به گزارش روابط‌عمومی سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران، ۴ شرکت تولیدکننده آلومینیوم کشور از ابتدای فروردین تا پایان آذر، ۳۲۵ هزار و ۲۲۲ تن شمش تولید کردند. این رقم در مدت مشابه سال گذشته برابر با ۱۹۶ هزار و ۲۲۹ تن

بود. از این میزان، شرکت‌های آلومینیوم ایران (ایرالکو) ۱۴۰ هزار و ۶۴۰ تن از این فلز نقره‌ای تولید کرد. مجموع میزان تولید شرکت آلومینیوم المهدی (خط ۱ و ۲) تا پایان آذر برابر ۱۱۹ هزار و ۶۸۸ تن شمش تولید کرد. شرکت مجتمع صنایع آلومینیوم جنوب (سالکو) نیز ۴۷ هزار و ۷۷ تن آلومینیوم تولید کرد. مجموع تولید شرکت آلومینای ایران نیز تا زمان

مورد بحث برابر ۱۷ هزار و ۸۱۷ تن برآورد شده است. گفتنی است شرکت آلومینای ایران در ۹ ماهه منتهی به پایان آذر ۹۹، برابر ۱۷۷ هزار و ۲۳۹ تن پودر آلومینا تولید کرد. این رقم در مدت مشابه سال گذشته ۱۷۲ هزار و ۸۷ تن گزارش شد؛ بنابراین میزان تولید پودر آلومینا این شرکت در مقایسه با میزان تولید آن در مدت مشابه سال گذشته حدود ۳ درصد افزایش یافته است.

عدالت مالیاتی فولاد زیر ذره‌بین

صادرات، کلاه گشاد تداوم معافیت مالیاتی

صنایع بالادستی و میانی به‌ویژه در حوزه فلزات و پتروشیمی از مزیت‌های متعددی در مسیر تولید برخوردار هستند. وجود منابع غنی معدنی و انرژی زمین‌توسعه این صنایع را فراهم کرده است. بر همین اساس نیز این صنایع، حاشیه سود قابل توجهی را از آن خود می‌کنند. با وجود تمام امتیازاتی که در اختیار این صنایع قرار می‌گیرد، صادرات این صنایع نیز معاف از مالیات است. مجموع امتیازات یادشده در کنار معافیت‌های مالیاتی به منزله بر هم خوردن عدالت در این زنجیره است. بر همین اساس نیز چندی است مسئله لغو معافیت مالیاتی مواد خام و میانی فولاد مطرح شده تا بدین ترتیب شاهد برقراری عدالت میان تولیدکنندگان در حلقه‌های گوناگون زنجیره تولید باشیم. البته حذف معافیت مالیاتی صادرات مخالفان بسیاری دارد که اغلب در زمره فعالان این صنایع قرار دارند. این افراد معتقدند حذف این‌گونه مشوق‌ها در مسیر صادرات به ضرر توسعه صنایع، رشد صادرات و ارزآوری هرچه بیشتر است.

رقابت پذیری صنایع پایین دستی

این چالش را باید ناشی از کج‌اندیشی و بی‌توجهی سیاست‌گذاران در ۱۵ سال گذشته دانست. در واقع سیاست‌گذاران گمان می‌کردند بدین‌ترتیب صنایع بزرگ بالادستی مزیت‌هایی را در اختیار صنایع پایین‌دستی قرار می‌دهند اما این هدف در عمل اجرایی نشده است. درواقع این صنایع آنطور که باید و انتظار می‌رود نقشی اثرگذار در توسعه ارزش‌افزوده و اشتغالزایی صنایع پایین‌دستی ندارند. وی افزود: کما اینکه در حال حاضر صنایع بزرگ بالادستی که اغلب در بازار سرمایه هم حضور دارند، سودهای بسیار کالنی را از آن خود می‌کنند. این سودها در مقایسه با مالیاتی که می‌پردازند، بسیار محدود است. به‌ویژه که این صنایع از مزیت‌های متعددی مانند ذخایر انرژی و معدنی کشور بهره می‌گیرند. در همین حال، چالش‌های بسیاری به همراه دارند، ازجمله آنکه تولید آنها با بودگی همراه است.

ارزآوری بهانه است

سلطانی در پاسخ به سوالی مبنی بر ارزآوری بودن صنایع موردبحث و نیاز کشور به ارز صادراتی آن هم در شرایط تحریم، گفت: متأسفانه این توجیه به منزله کلاه گشادی است که صنایع یادشده در طول این سال‌ها بر سر دولت گذاشته‌اند. حذف معافیت مالیاتی در سال ۹۷ و در شورای گفت‌وگو دولت و بخش خصوصی مطرح شد. در همان جلسات نیز وزیر اقتصاد و دارایی، وزیر وقت صنعت، معدن و تجارت، رئیس وقت سازمان بورس و رئیس کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی با همین تفکر و تصور این طرح را تصویب نکردند؛ درنتیجه دولت در شرایط تنگنای مالی ناشی از تشدید تحریم‌ها در درآمد مالیاتی محروم شد. با این وجود، اگر صادرات این واحدها زیانده باشد که دیگر مالیاتی پرداخت نمی‌کنند؛ بنابراین نباید نگران حذف این معافیت مالیاتی از صادرات خود باشند. درواقع این مالیات به سود این واحدها تعلق

پدرام سلطانی، کارشناس و فعال اقتصادی در گفت‌وگو با **سنت** و در ارزیابی حذف معافیت مالیاتی صادرات فولاد، گفت: حذف معافیت مالیاتی از صادرات مواد خام و میانی از سال‌های گذشته مطرح شده است. در سال ۹۶ و در دوره‌ای که در هیات رئیسه اتاق بازرگانی ایران عضو بودم، بستهای با هدف رقابت‌پذیر کردن صنایع پایین‌دستی پتروشیمی، فولاد، مس، آلومینیوم و فرآورده‌های پالایشی‌ها تدوین شد. در این بسته پیشنهاد شد معافیت مالیات مستقیم صادرات شرکت‌های تولیدکننده مواد مورد بحث که از سود این شرکت‌ها دریافت می‌شود، حذف شود. مالیات ارزش‌افزوده این صنایع نیز به‌طور کلی یا بخشی از آن بعد از صادرات مسترد نشود. به‌ویژه که این صنایع از مزیت‌های دیگری مانند خوراک و انرژی ارزان در مسیر تولید خود بهره‌مند هستند.

صادرات سودده‌تر می‌شود

این فعال اقتصادی افزود: معافیت مالیاتی صادرات مواد اولیه موجب شده تولیدکنندگان ترجیح بدهند محصولات خود را حتی با قیمت ارزان‌تر صادر کنند، چراکه فروش این محصولات در بازار داخلی مستلزم پرداخت مالیات مستقیم و ارزش‌افزوده است. در چنین شرایطی و با وجود بهره‌مندی کشور از مزیت‌های نفت، گاز، انرژی ارزان و معادن، صنایع کوچک و متوسط تولیدکننده محصولات نهایی نمی‌توانند با همتایان خود در سطح بین‌المللی رقابت کنند. تاجایی که در مواردی شاهدیم یک تولیدکننده لوله و پروفیل یا قطعات پلاستیکی در کشور ترکیه، مواد اولیه مورد نیاز خود برای تولید را از کشور ما خریداری می‌کند، محصول تولیدی خود را در بازار افغانستان یا کشورهای آسیایی و در رقابت با محصولات مشابه ایرانی به فروش می‌رساند. درواقع طرف‌های خارجی به‌واسطه مواد اولیه ارزان ایرانی، برنده این رقابت می‌شوند.

توسعه صادرات اولویت دارد

که زنجیره فولاد توسعه یابد و صادرات آن در مسیر رشد قرار گیرد باید مسیر را تسهیل کنیم؛ بنابراین انتظار می‌رود درآمد حاصل از صادرات در کل زنجیره فولاد مشمول مالیات صفر باشد. در همین حال به صادرات برخی محصولات مشوق مالیاتی هم تعلق می‌گیرد که وجود آن در این زنجیره ضروری نیست.

بررسی دقیق تولید و نیاز داخل

عسکرزاده افزود: بدون تردید تولید محصول نهایی به منزله ارزش‌آفرینی بیشتر است اما نمی‌توان تمام محصولات اولیه را به محصول نهایی تبدیل و صادر کرد. در روند تولید محصولات تعاریفی از زنجیره تولید، زنجیره تامین و زنجیره ارزش مطرح می‌شود. بررسی دقیق این ۳ زنجیره مشخص می‌کند چه مقدار محصول را از هر زنجیره به زنجیره بعد منتقل و چه میزان از آن را صادر کنیم.

هیچ‌وقت در هیچ منطقه دنیا تمام تولید محصولات حلقه‌های بالادستی را به محصول نهایی تبدیل و سپس صادر نمی‌کنند. چراکه ۲ ایراد بزرگ به این اقدام وارد است. نخست آنکه ممکن است برای فروش همه محصولات نهایی تولید شده بازار فروش وجود نداشته باشد. کما اینکه بسیاری از کشورها ترجیح می‌دهند محصولات را از میانه زنجیره خریداری کنند؛ بنابراین فروش و صادرات در حلقه‌های ابتدایی و میانی زنجیره تولید اشتباه نیست. یا اینکه شاهدیم برخی کشورها مانند استرالیا با صادرات مواد معدنی در مسیر

عکس: آیدانوردی

می‌گیرد و هر نوع نگرانی در این‌باره غیرمنطقی است. به‌علاوه آنکه، بسیاری از این واحدها محصولات خود را در بازار داخلی حتی با نرخ بالاتر از قیمت‌های جهانی به فروش می‌رسانند؛ بنابراین این‌گونه نگرانی‌ها محلی از اعراب ندارد.

رشد صادرات در انتظار است

این فعال اقتصادی گفت: در گزارش ارائه‌شده از سوی اتاق بازرگانی ایران مبنی بر حذف معافیت مالیاتی صادرات تأکید شده بود که اگر یک واحد از مواد اولیه صنایع یادشده به جای صادرات در داخل کشور تبدیل به کالای پایین‌دستی و با ارزش‌افزوده بالاتر و در ادامه صادر شود، ارزآوری افزایش می‌یابد. درواقع ارزآوری محصولات پایین‌دستی ۳۰ تا ۲۰۰ درصد بیش از ارزآوری صادرات مواد اولیه است؛ بنابراین درصورت تصویب این طرح آنچه برای صنایع کشور رقم می‌خورد، ارزآوری بیشتر از محل صنایع پایین‌دستی بود.

منافع گروهی ارجحیت دارد

سلطانی افزود: متأسفانه در موارد متعددی مشاهده کرده‌ایم که برخی از سیاست‌های کشور در جهت منافع گروه یا عده‌ای منحرف می‌شود. به‌طور مشخص، فولادی‌ها و سهامداران‌شان از تداوم این شرایط و معافیت صادراتی سود می‌برند؛ بنابراین در همه این سال‌هایی که ما در اتاق بازرگانی موضوع لغو معافیت مالیاتی صادراتی این مجموعه‌ها را دنبال می‌کردیم، این واحدها با لابی سنگین در دولت و مجلس شورای اسلامی مانع تصویب این طرح شدند.

تجارب دنیا را جدی بگیرد

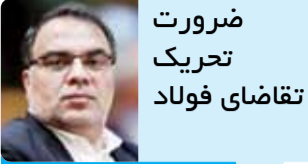
وی در پاسخ به سوالی مبنی بر تجربه جهان در حمایت از صادرات، گفت: در هیچ کشور دیگری جز ایران به صادرات مواد اولیه مشوق اختصاص نمی‌یابد، چراکه مواد اولیه مبتنی بر منابع طبیعی آن کشور قیمت تمام‌شده بسیار پایینی خواهد داشت. درنتیجه

توسعه اقتصادی گام برداشته‌اند. وی گفت: حال در کشوری مانند ایران تکمیل زنجیره فولاد مورد توجه قرار می‌گیرد. در چنین شرایطی تولیدکنندگان در حلقه‌های گوناگون نخست موظفند نیاز صنایع داخلی را تامین کنند و در ادامه مازاد نیاز داخل صادر شود، چراکه از یک سو مشکل یادشده مربوط به نبود خریدار برای محصول نهایی برطرف و در همین حال، فضای کسب‌وکار برای کل زنجیره منعطف می‌شود. اگر روزی به هر دلیلی امکان تولید محصول نهایی نداشتیم، بازاری برای فروش مواد اولیه و میانی در اختیار خواهیم داشت.

بنابراین شرایط باید به‌گونه‌ای فراهم شود که امکان صادرات دست‌کم ۱۰ تا ۱۵ درصدی محصولات هر حلقه از زنجیره فراهم باشد؛ یعنی بازار جهانی ما را به‌عنوان صادرکننده حتی محدود بشناسد. **تامین ارز اولویت دارد** دبیر انجمن سنگ آهن گفت: در همین حال قوانین تامین ارز واحدهای تولیدی هیچ‌گاه همه‌جانبه‌گرایانه نبوده است. به‌ویژه در شرایط فعلی که تامین ارز دشوار شده، ما نیازمند آن هستیم که اجازه بدهیم همه صادرات داشته باشند و ارز حاصل را برای تامین ماšin آلات و قطعات یدکی و هزینه‌های ارزی خود در اختیار بگیرند. بنابراین با سخت‌تر شدن شرایط صادرات برای حلقه‌های مختلف زنجیره تولید موافق نیستیم. این‌س قاعده نه برای ششم به‌عنوان کالای

سخن پایانی

حذف معافیت مالیاتی از صادرات مواد خام و میانی در زنجیره فولاد بارها مورد بحث قرار گرفته است. اغلب فعالان این زنجیره به‌ویژه در حلقه‌های بالادستی با حذف این‌گونه معافیت‌ها مخالف هستند و آن را مخالف توسعه می‌دانند. با این وجود، این طرح موافقتی هم دارد که آن را لازمه برقراری عدالت مالیاتی می‌دانند. در همین حال تأکید دارند که این صنایع از امتیازات ویژه‌ای در مسیر تولید برخوردارند؛ درنتیجه حذف این‌گونه معافیت‌ها هیچ آسیبی به تولید آنها وارد نمی‌کند.

امیرحسین کاوه
فعال صنعت فولاد

ضرورت تحریک تقاضای فولاد

صنعت فولاد کشور به‌عنوان یکی از صنایع صادر، از موتورهای محرک صنعت و اقتصاد کشور به‌شمار می‌رود. این صنعت با تولیدات خود موجب به چرخش درآوردن بخش مهمی از نگاه‌های اقتصادی کشور شده است. در همین حال برای صدها هزار نفر به‌طور مستقیم و غیرمستقیم اشتغال پایدار ایجاد کرده است؛ بنابراین توجه به تداوم تولید و توسعه این صنعت ضروری به‌نظر می‌رسد. در اقی ۱۴۰۴ تولید ۵۵ میلیون تن فولاد هدف‌گذاری شده است. دستیابی به این هدف نیاز به سرمایه‌گذاری افزون بر ۱۴ میلیارد دلاری در طول این زنجیره، به‌ویژه در صنایع بالادستی دارد. در همین حال انتظار می‌رود با تخصیص بودجه کافی اجرایی شدن این پروژه‌ها در اولویت قرار گیرد. البته راهکارهای دیگری نیز برای اجرایی شدن این پروژه‌ها وجود دارد که از جمله آنها می‌توان به واگذاری پروژه‌های گوناگون صنعتی به بخش خصوصی نیز اشاره کرد. در ادامه باید به مصرف فولاد اشاره کرد. با توجه به سهم کمرنگ بودجه عمرانی کشور، سرانه مصرف فولاد محدود است. با تداوم روند کنونی بعید است در حوزه مصرف فولاد شاهد تحول بزرگی باشیم. بنابراین برای حل این موضوع نیاز است تا متولیان صنعت و اقتصاد کشور در تعریف پروژه‌های اجرایی با زمان‌بندی مشخص، ضمن تحریک تقاضا به‌ویژه در بخش مسکن و سایر صنایع پایین‌دستی زنجیره فولاد و سایر بخش‌های مرتبط، بازار مصرف مناسبی برای محصولات هدف‌گذاری شده فراهم کنند. بودجه عمرانی، موتور اصلی حرکتی در حوزه‌های مختلف صنعتی و اقتصاد کشور به‌شمار می‌رود. تخصیص این بودجه به منزله توسعه فعالیت‌های زیربنایی و تولیدی است که به ایجاد ظرفیت‌های جدید اقتصادی و صنعتی و در نهایت اشتغالی منجر می‌شود.

براساس آمار منتشر شده میزان بودجه عمرانی در نظر گرفته شده در لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ برابر با ۱۰۴ هزار میلیارد تومان گزارش شده است. این رقم در مقایسه با بودجه عمرانی کشور در سال ۱۳۹۹ رشد ۱۸ درصدی را از آن خود کرده است. بدون تردید رشد ۱۶ هزار میلیارد تومانی بودجه عمرانی کشور در سال ۱۴۰۰ نسبت به سال ۱۳۹۹ و حتی با فرض تخصیص کامل، ۱۰۴ هزار میلیارد تومان بودجه عمرانی در سال ۱۴۰۰، بسیار کم است. به‌ویژه که میزان تورم در طول یک سال گذشته به مراتب بیشتر افزایش یافته است. درواقع برای اجرای پروژه‌های عمرانی در کشور صدها هزار میلیارد تومان منابع نیاز است. اما با توجه به روند تخصیص بودجه در طول سال‌های گذشته انتظار داریم بسیاری از پروژه‌ها همچون گذشته، سال‌ها در نوبت تخصیص منابع بمانند.

گفتنی است سهم اعتبارات مصوب طرح‌های عمرانی از مصارف عمومی طی سال‌های گذشته تحققی بودجه‌های عمرانی اعلامی در ۲۴ درصد بوده است. علاوه بر این، نکته قابل‌تأمل دیگر، میزان تخصیص اعتبارات مربوط به طرح‌های عمرانی است. براساس بررسی‌های انجام‌شده درصد تحققی بودجه‌های عمرانی اعلامی در قوانین بودجه کشور، از ۴۵ درصد در سال ۱۳۷۶ به ۱۴ درصد در سال ۱۳۹۸ کاهش یافته است. این افت قابل توجه به‌نظر می‌رسد و علت اصلی آن را باید ناشی از تخصیص اعتبارات عمرانی به هزینه‌های جاری به‌دلیل کسری بودجه در چند سال گذشته نسبت داد. بدون تردید این افت، اثرات منفی بسیاری در توسعه اقتصادی کشور داشته که از جمله آنها می‌توان به کاهش رشد تولید ناخالص ملی در بخش بدون نفت طی سال‌های گوناگون اشاره کرد.

در چنین شرایطی بسیاری از پروژه‌های عمرانی کشور معطل مانده‌اند، تاجایی که صدها هزار میلیارد تومان پروژه در کشور به‌دلیل نبود تخصیص منابع برای شروع فعالیت یا اقدامات تکمیلی نهایی، بلاکلیف مانده است. نکته مهم دیگر مستهلک شدن و فرسودگی بسیاری از پروژه‌های عمرانی به‌دلیل رها شدن آنها طی چندین سال گذشته بوده است. ضمن اینکه با این روند، اعتبارات هزینه شده در سال‌های گذشته نیز هدر خواهد رفت.

مرضیه احقانی
editor@smtnews.ir

پدرام سلطانی

سعید عسکرزاده